

SLAAPPLAATS VAN GELE KWIKSTAARTEN IN DE OEVERLANDEN VAN HET AMSTERDAMSE BOS

Frank Visbeen

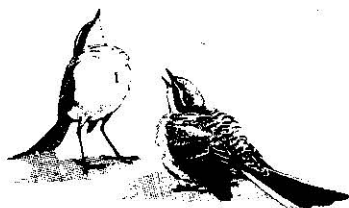
In het voorjaar van 1987 werden de Oeverlanden aan de noordkant van het Amsterdamse Bos gebruikt als slaappleaats voor Gele Kwikstaarten. Het gebruik van een gemeenschappelijke slaappleaats van Gele Kwikstaarten is buiten het broedseizoen geen onbekend verschijnsel. Met name in de overwinteringsgebieden in Afrika kunnen dergelijke slaappleaatsen bevolkt worden door meer dan 50.000 exemplaren (Cramp et al 1988). Ook tijdens de trek in het voor- en najaar worden slaappleaatsen gebruikt. Het aantal overnachtende Gele Kwikstaarten is dan weliswaar minder groot dan in Afrika. Zo een groep kan dan bestaan uit enige tientallen tot enige honderden exemplaren (Cramp et al 1988).

Ook uit Nederland zijn dergelijke (incidentele) waarnemingen van gemeenschappelijke slaappleaatsen bekend, bijvoorbeeld bij de Stichtse Brug, bij het Naardermeer en bij de Eemmond (Jonkers et al 1987). Het merendeel van die waarnemingen werd gedaan tijdens de najaarstrek. In het voorjaar zou het gebruik van een gemeenschappelijke slaappleaats van Gele Kwikstaarten een onregelmatig verschijnsel zijn (Hustings et al 1985). Uit de verschillende geraadpleegde regionale avifauna's viel dan ook één gedocumenteerde voorjaarsslaappleaats, het Laarder Waschmeer, te destilleren (Jonkers et al 1987).

De Gele Kwikstaart slaapt het liefst in moerasachtige, vochtige terreinen met hoge kruiden, biezten, riet en struiken. Tegen zonsondergang vallen de vogels luidruchtig in groepjes binnen om tegen zonsopgang massaal of geleidelijk weer te vertrekken.

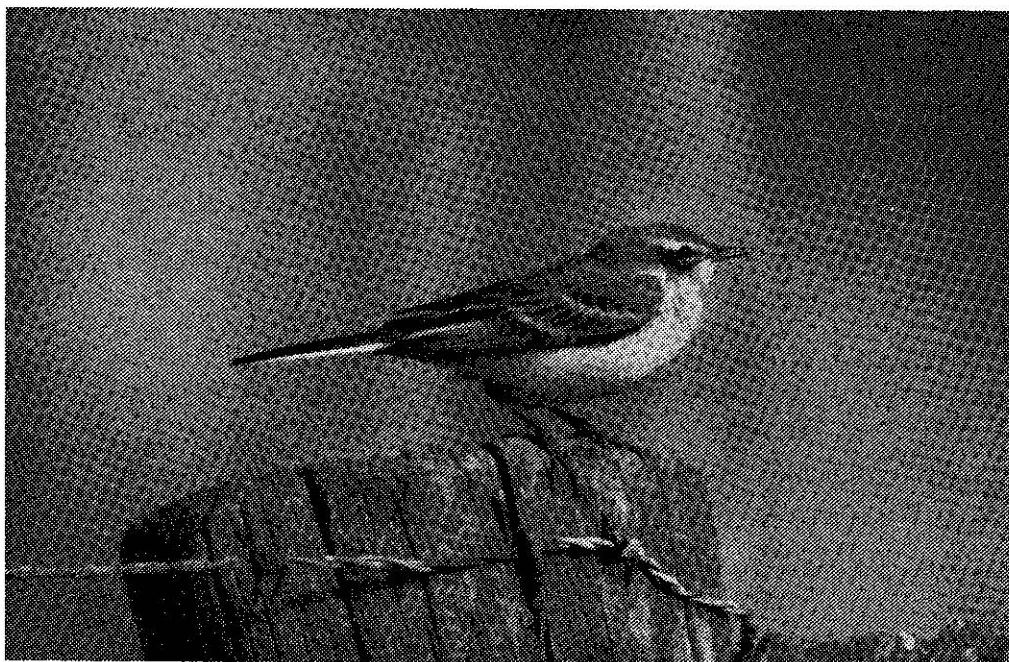
In het voorjaar van 1987, vanaf begin april tot half mei, overnachtten 20-100 Gele Kwikstaarten in de Oeverlanden van het Amsterdamse Bos (tabel 1). Op 6 april vielen ongeveer 50 exemplaren tegen zonsondergang uit westelijke richting in. Op de volgende dagen bleken de vogels zonder uitzondering uit het westen te komen. Op 17 april en 14 mei werd de slaappleaats bij zonsopgang bezocht, waarbij de Gele Kwikstaarten in westelijke richting wegvlogen. Waarschijnlijk fourageerden de vogels in de Haarlemmermeer, omdat de actieradius vanaf de slaappleaats niet meer dan enkele kilometers bedraagt (Hustings et al 1985). Op 10 april werd de slaappleaats bezocht door minstens 50 exemplaren. Het kunnen er ook meer zijn geweest, omdat de Gele Kwikstaarten regelmatig opgeschrikt werden door enige Blauwe Kiekendieven die ook een plaats zochten om de nacht door te brengen.

Voor zo ver dat viel waar te nemen betrof het hier uitsluitend exemplaren van de Gele Kwikstaart (*Motacilla flava flava*). De Engelse Gele Kwikstaart (*M. l. flavissima*) en de Noordse Gele Kwikstaart (*M. l. thunbergi*) werden niet waargenomen.



datum	aantal	tijdstip
6-4-1987	50	zonsondergang
10-4-1987	50	zonsondergang
17-4-1987	100	zonsopgang
19-4-1987	50-100	zonsondergang
22-4-1987	50	zonsondergang
23-4-1987	50	zonsondergang
25-4-1987	40-60	zonsondergang
27-4-1987	20	zonsondergang
1-5-1987	30	zonsondergang
4-5-1987	75	zonsondergang
8-5-1987	20	zonsondergang
14-5-1987	47	zonsopgang

tabel 1 Aantal Gele Kwikstaarten op slaappleats in
Oeverlanden Amsterdamse Bos



Gele Kwikstaart

René Pop

Ook dit voorjaar (1988) waren er weer Gele kwikstaarten present op de slaapplaats, zodat voor de Oeverlanden wellicht van een regelmatig verschijnsel kan worden gesproken.

Met dank aan Paul Marcus en Willem van der Waal voor het beschikbaar stellen van hun waarnemingen.

VERWIJZINGEN

- Cramp, S 1988. *The Birds of the Western Palearctic*, Vol V. London
 Hustings, M F H Kwak, R G M ea 1985. *Vogelinventarisatie*. Wageningen: 394-396.
 Jonkers, D A Kole, R A & Taapken, J 1987. *Vogels tussen Vecht en Eem*.
 Hilversum: 272-273.

Frank Visbeen
 1e Helmersstraat 98-100
 1054 EG Amsterdam

HET WESTELIJK HAVENGEBIED EN DE VRIJE JONGENS

Menno Huizinga

Dat het Westelijk Havengebied het terrein is, waar allerlei snode plannen van boeven worden uitgevoerd, is sinds de ontvoering van Heineken ook landelijk bekend. In het algemeen hebben vogelaars daar weinig last van. Boeven werken 's nachts en zullen overdag in het gebied de weg kwijt raken, terwijl vogelaars, op Jantje Ral na, het daglicht preferen. Weliswaar moesten vogelaars zich dan vrijwillig enige beperkingen opleggen: uitsluitend op door-de-weekse-dagen het terrein bezoeken en in het weekeinde alleen 's ochtends of 's avonds om het crossgeweld te ontwijken.

Nu is het Westelijk Havengebied geworden tot de speeltuin van de Amsterdamse zelfkant en zijn randfiguren. Motorcrossers schijnen er in een vijf-ploegen-dienst te draaien en rijden bij voorkeur dwars door de terreinen heen. Revolverhelden testen de verkeersborden en met succes, getuige de vele grote en kleine kogelgaten en schemerige figuren laten er hun pitboel of hun rotwijler draven liefst in een brutale horde. Ook obscure pasja's willen hun klanten er op een onvervalste wildstrooptocht tracteren. Kortom op elk uur van de dag zijn er tronies bezig om het Recht van de Sterkste aan de praktijk te toetsen. Waar het maatschappelijk recht moet wijken zou een overheid, in dit geval het Gemeentebestuur, dienen in te grijpen en wel op die plaats waar regels massaal overtreden worden: het motorcrossen.

Paul Marcus heeft de kat de bel aangebonden. De Gemeenteraad heeft gereageerd en hoe. Het is vooral die reactie geweest die geleid hebben tot het afdrucken van beide epistels.